

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Anna Owczarek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 listopada 2012 r.,
skargi M. B.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 7 września 2011r., wydanego w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w S.
o zapłatę,

- 1) odrzuca skargę,
- 2) zasądza od M. B. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika,
- 3) przyznaje adwokat D. L., prowadzącej Kancelarię Adwokacką, od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) zł podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi M. B.

Uzasadnienie

Powód M. B. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 7 września 2011 r., którym oddalono apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 1 lutego 2011 r. w sprawie z powództwa M. B. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w S., wskazując na naruszenie art. 6 k.c., art. 378 i art. 379 pkt 2 w zw. z art. 386 § 2 k.p.c., art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 44 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył:

Jako podstawę złożenia skargi wskazano wprost art. 424¹ § 1 k.p.c. Oznacza to, że na skarżącym spoczywał obowiązek wykazania przesłanki procesowej polegającej na niemożności doprowadzenia do zmiany lub uchylenia wyroku poprzez wykorzystanie przysługujących uprzednio bądź w dacie wniesienia skargi jej środków prawnych. Jak przyjmuje się w orzecznictwie sądowym i nauce prawa, wskazana skarga ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a założeniem wywołanego nią postępowania jest jego subsydiarność. Powinno być ono wszczynane tylko wtedy, gdy strona wykorzystwała wszystkie środki prawne, które mogłyby doprowadzić do zmiany lub uchylenia wyroku.

Zgodnie z przepisem art. 424³ § 1 pkt 5 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku powinna zawierać między innymi przedstawienie okoliczności potwierdzających, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Oznacza to, iż skarżący jest ustawowo zobligowany do przedstawienia analizy prawnej przepisów dotyczących środków zaskarżenia, których zastosowanie - w odniesieniu do zaskarżonego orzeczenia - było lub jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn nie mogłoby odnieść skutku. Cięży na nim zatem obowiązek ujawnienia i wykazania, w sposób wyczerpujący i nie budzący wątpliwości, w drodze stosownego wyводу, przy powołaniu odpowiednich przepisów, że od zaskarżonego orzeczenia nie przysługuje środek prawny, przy pomocy którego mogłoby nastąpić jego wzruszenie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 2005 r., I CNP 5/05, OSNC 2006, Nr 1, poz. 17; z dnia 13 grudnia 2005 r., I CNP 28/05, niepubl.; z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140; z dnia 27 stycznia 2006 r., sygn. akt III CNP 23/05, OSNC z 2006 r., nr 7 - 8, poz. 140; z dnia 28 czerwca 2011 r. I CNP 16/11,

niepubl.; z dnia 22 czerwca 2012 r., V CNP 94/11, niepubl., z dnia 13 września 2012r., IV CNP 34/12, niepubl.). Skarga jest niedopuszczalna jeżeli strona nie wykorzystwała przysługujących jej środków odwoławczych i środków zaskarżenia dla usunięcia wad procesowych lub materialno-prawnych orzeczenia. Obowiązku skorzystania z przysługującego stronie środka prawnego, np. ze skargi kasacyjnej, nie wyłącza jej subiektywne przekonanie, iż środek ten nie odniósłby zamierzonego skutku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2007r., I CNP 5/07, niepubl.). Chybione są wywody skarżącego, że wystarczającą przesłanką jest okoliczność, że w zakresie jednego z zarzutów, tj. nieważności postępowania, która według jego twierdzeń miała wynikać z niewłaściwej reprezentacji pozwanego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, nie mógłby powołać jako podstawy nieważnościowej i tym samym wykorzystać ewentualnej skargi o wznowienie postępowania. Rzecz bowiem w tym że, z uwagi na wartość przedmiotu sporu i pozostałe wskazywane przyczyny rzekomej niezgodności z prawem, powodowi przysługiwało uprawnienie wniesienia skargi kasacyjnej, którego nie zrealizował. W sprawie Sądu Apelacyjnego w S. sygn. akt I A Ca .../11 powód wezwany do nadesłania oryginału wniosku z dnia 14 października 2011 r. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia skargi kasacyjnej, nie uzupełnił braku w określonym terminie, stąd wniosek ten został zwrócony, a do ustanowienia pełnomocnika i wniesienia skargi nie doszło. Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż skarżący z przyczyn leżących po jego stronie nie skorzystał z możliwości wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego, stąd nie została spełniona przesłanka przewidziana w art. 424¹ § 1 k.p.c.

Wyjątek od zasady subsydiarności wynika z art. 424¹ § 2 k.p.c. Dotyczy on wypadków szczególnych, gdy niezgodność orzeczenia z prawem ma charakter kwalifikowany i wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Skarga przysługuje wówczas również od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie wydanego przez sąd pierwszej lub drugiej instancji, nawet jeżeli strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych, chyba że w chwili wnoszenia skargi nadal jest możliwa zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych Wyjątkowy wypadek, o którym

mowa w art. 424¹ § 2, należy w skardze odpowiednio skonkretyzować i uprawdopodobnić (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r., I CNP 21/08, niepubl.). Dodatkowym ustawowym obowiązkiem - poza wykazaniem, że uchylenie lub zmiana zaskarżonego wyroku nie jest możliwa - jest wówczas wykazanie, że występuje wyjątkowy wypadek i to nie tylko ze względu na kwalifikowany charakter niezgodności wyroku z prawem, ale także z punktu widzenia przyczyn nieskorzystania przez stronę z możliwości zaskarżenia wyroku (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/2006, OSNC 2006, Nr 6, poz. 113; z dnia 28 kwietnia 2011 r., I CNP 87/10, niepubl.; z dnia 21 grudnia 2011 r., II CNP 49/11, niepubl.; z dnia 10 sierpnia 2012 r., II CNP 36/12, niepubl.). Za wypadek wyjątkowy w rozumieniu powyższego przepisu uznaje się m.in. nieskorzystanie przez stronę z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub błędnej informacji udzielonej przez pracownika sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/2006, OSNC 2006, nr 6, poz. 113). Skarga powoda nie powołuje jednak powyższej podstawy skargi.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c. odrzucił skargę jako nie spełniającą wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

W przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu orzeczono na podstawie § 2 ust. 2 i 3 w zw. z § 13 ust. 5 pkt 2 i § 6 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.). O zwrocie kosztów zastępstwa procesowego pozwanego Skarbu Państwa orzeczono na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417) w zw. z art. 99 k.p.c. i § 13 ust. 5 pkt 2, § 6 pkt 7 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów.